

Daniel Kitabı — Yüz Altmış Doqquzuncu

Peyğəmbərlik Saplarını Açımaq: Daniel kitabında “Qala” simvolizmini anlamaq

Jeff Pippenger
2024-03-31

Danielin on birinci fəslinin onuncu ayəsi “qala” sözü ilə daxili və zahiri xəbəri bir araya gətirir. Onun Yeşayanın altmış beş illik peyğəmbərliyi ilə qurduğu əlaqə, zahiri peyğəmbərlikdəki “qalanı”nın Rusiya olduğunu, eləcə də eyni tarix boyunca Məsihin ucaltdığı məbədin daxili “qalasını” müəyyən edir. Otuz birinci ayədə olan zahiri qala, “qüvvət məbədi” kimi müəyyən edilir və yer üzündəki bir padşahı və ya səltənəti təmsil edir. Daxili qala, yaxud daxili qüvvət məbədi isə, Əhdin Elçisinin qırx altı il ərzində ucaltdığı məbəddir.

Həmin məbədin (qalasının) Ən Müqəddəs yerində Allah səmavi məkanlarda taxtda oturur.

Daniel kitabında hər ikisi də “müqəddəs məkan” kimi tərcümə olunan iki ıvrit sözü vardır. Bunlardan biri “miqdash”, digəri isə “qodesh”dir. “Miqdash” bütperəst bir məbədi, yaxud Allahın məbədini, hətta bir istehkamı belə ifadə edə bilər. “Qodesh” isə Müqəddəs Kitabda yalnız Allahın məbədini ifadə etmək üçün işlədilir. Daniel kitabının on birinci fəslinin otuz birinci ayəsindəki qüvvətin (qalasının) “müqəddəs məkanı” (miqdash) “qüvvət məbədi” kimi tərcümə olunmuşdur və orada “müqəddəs məkan” kimi tərcümə edilən ıvrit sözü “miqdash”dır; bu da həm bütperəst, həm də papalıq Romanın tarixində Roma qüdrətinin simvolu olan Roma şəhərini təmsil edir. Daniel bu iki ıvrit sözünü çox diqqətli şəkildə işlətməmişdir. Adventizmin mərkəzi sütunu olan ayələrdə biz “müqəddəs məkan” sözünə rast gəlirik.

Sonra bir müqəddəsin danışdığını eşitdim; və başqa bir müqəddəs danışan o müəyyən müqəddəsə dedi: Gündəlik qurban, viranəlik törədən günah haqqında olan görüntü, həm məbədin, həm də ordunun tapdalanmağa verilməsi nə vaxta qədər davam edəcək? O isə mənə dedi: İki min üç yüz günə qədər; sonra məbəd təmizlənəcək. Daniel 8:13, 14.

Hər iki ayədə “müqəddəs məkan” kimi tərcümə olunan ıbrani sözü “qodesh”dir və yalnız Allahın məbədgahını ifadə etmək üçün işlədilir. On birinci ayədə isə, bütperəst Romanı və xüsusilə Roma şəhərindəki Pantheon məbədini müəyyənləşdirərkən “müqəddəs məkan” sözü işlədilir, lakin həmin ayədə bu, ıbrani dilində “miqdash” sözüdür.

Bəli, o, özünü hətta qoşunun Rəisinə qədər ucaltdı; Onun vasitəsilə gündəlik qurban götürüldü və Onun müqəddəs məkanının yeri yerlə-yeksan edildi. Daniel 8:11.

Danielin on birinci fəslinin otuz birinci ayəsindəki “qüvvət məbədi” ıbranicə “miqdash” sözüdür və o, həmin on birinci fəslin yeddinci və onuncu ayələrində “qala” kimi tərcümə olunan ıbrani sözlə əlaqəli şəkildə işlənir. Yeddinci ayədə cənub padşahı birbaşa Roma şəhərinə daxil oldu və şimal padşahını əsir götürdü, çünki o, onun qalasına girmişdi; lakin onuncu ayədə şimal padşahı yalnız “qalaya” doğru irəliləyir, çünki o, öz padşahlığı ilə Misirin sərhəd xəttində dayanmışdı.

Növbəti ayənin müraciət etdiyi məhz Rafiya sərhədi idi. Otuz birinci ayədəki “qüvvət məbədi” “qalanın” “miqdash”ıdır.

Rafiyada sərhəd uğrunda gedən döyüş Ukraynada sərhəd uğrunda gedən döyüşün timsalıdır. Həmin peyğəmbərlik tarixi, “baş”ın səltənət və ya padşah olması, onun qüdrətinin qalası olması dərk edilməklə tanınır; lakin peyğəmbərlik həm daxili, həm də xarici bir həqiqətə müraciət edir. Xarici xətt üçün “qüvvət məbədi” “miqdash” məbədi ilə təmsil olunur, daxili xətt üçün qüvvət məbədi isə “qodesh” məbədi ilə təmsil olunur.

1844-dən 1863-ə qədər olan dövr yüz qırx dörd minin möhürlənməsini təsvir edən peyğəmbərlik tarixinin bir xəttini təmsil edir. Şimal səltənətinə qarşı səpələnmənin iki min beş yüz iyirmi ili 1798-ci ildə başa çatdı və cənub səltənətinə qarşı olan həmin iki min beş yüz iyirmi illik xətt də 1844-cü ildə başa çatdı. Bu iki xətt bəşəriyyətin aşağı təbiətini və bəşəriyyətin yüksək təbiətini təmsil edir. Şimal səltənəti ilə təmsil olunan aşağı təbiət bədəndir, yüksək təbiət isə başdır. Baş səltənətin paytaxtıdır və o, padşahdır. Məsih bu təsvir üçün Öz adını yerləşdirmək məqsədilə cənub səltənəti olan Yəhudanı seçdi və paytaxt şəhər Yerusəlimdir. Yerusəlim həqiqi güc məbədgahının yerləşdiyi yerdir və o məbədgahda baş olan padşah üçün bir taxt otağı vardır.

Levililər iyirmi altının “yeddi vaxtı” 1856-cı ildə işi başa çatdırmaq üçün bir bayrağı gücləndirməsi nəzərdə tutulan son möhürləyici həqiqət idi. 1844-dən 1863-ə qədər Məsih Öz ilahiliyini bəşəriyyətlə əbədiyyət üçün birləşdirməyi niyyət etmişdi, lakin bəşəriyyət üsyan etdi.

O, o zaman insanın aşağı təbiətini dəyişdirməyə qadir deyildi, çünki bu, Onun ikinci gəlişində baş verir. O zaman O, bəşəriyyətin başını İlahiyyətin başı ilə birləşdirərək insanın ali təbiətini Öz surətinə çevirəcək. Baş padşahlığın paytaxtı idi. Baş padşah idi və Məsih İlahiyyətin insanlıqla birləşməsindən doğan çevrilməni həyata keçirəndə, O, həm insanlığın, həm də İlahiyyətin başını Yerusəlimdəki müqəddəs məbəddə, Məsihin Atası ilə birlikdə əyləşdiyi Ən Müqəddəs Yerdə birləşdirir.

Qalib gələn Mənim taxtımda Mənimlə birlikdə oturmağı nəsim edəcəyəm; necə ki Mən də qalib gəldim və Atamın taxtında Onunla birlikdə əyləşdim. Qulağı olan qoy Ruhun cəmiyyətlərə nə dediyini eşitsin. Vəhy 3:21, 22.

Məsih vəd edir ki, Onun qalib gəldiyi kimi qalib gələnlər (Laodikeyalılar) (və Filadelfyalılara çevrilənlər) Onunla birlikdə səmavi məkanlarda oturdulacaqlar.

Onu Məsihdə əmələ gətirdi; Onu ölümlər arasından dirildib səmavi məkanlarda Öz sağında oturduğu zaman, ... və bizi də Onunla birlikdə dirildib Məsih İsada səmavi məkanlarda birlikdə oturtdu. Efeslilərə 1:20; 2:6.

Yezekelin iki çubuğunun birləşdirilməsi (bəşəriyyətin İlahiliklə) Allahın qüdrət məbədinə (qodesh) həyata keçirilir; məhz həmin vaxt qüdrət qalasının (miqdash), Gabrielin Danielə Allahın xalqının yüz qırx dörd minin möhürlənmə vaxtında başına gələcək şeylər barəsində anlatmaq üçün gəldiyi peyğəmbərliyin həm daxili, həm də xarici xətlərini birləşdirən peyğəmbərlik açarı olduğu müəyyən edilir. Məsih bu işi Millerçi tarixdə yerinə yetirmək arzusunda idi, lakin bu iş 1863-cü ilin üsyanı ilə puça çıxarıldı; bununla belə, 1844-dən 1863-ə qədər olan tarix hələ də həmin cəhd

edilən işi nümayiş etdirən bir xətt olaraq qalır.

Daniel kitabının on birinci fəslinin onuncu ayəsi, 2014-cü ildə peyğəmbərlik tariximizə daxil olmuş on birinci ayədən on beşinci ayəyədək olan ayələrin daxili və zahiri ismarıcını anlamağın açarını ehtiva edir. Onuncu ayə 1989-cu ili müəyyən edir; bu, yüz qırx dörd minin islahat hərəkətində sonun vaxtıdır, lakin o, həm də 2014-cü ilin möhürlənmə tarixində bir yol nişanı kimi tanınmasına imkan verən açarı özündə saxlayır.

1844-cü il oktyabrın 22-də Əhdin Elçisi Özünün ucaldığı məbədə qəflətən gəldi. Həmin yol nişanı 11 sentyabr 2001-ci ili təmsil edir; o zaman üçüncü mələk yenidən gəldi və yeddinci şeypur yenidən çalmağa başladı. Sonra 1840-cı ildən 1844-cü ilə qədər olan tarixin də təkrarlanmalı idi, çünki 11 avqust 1840-cı ildə ənənəli mələk İsa Məsihdən başqası deyildi və Onun işi yer üzünü Öz izzəti ilə işıqlandırmaq idi.

1840-dan 1844-ə qədər olan dövr, necə ki 1844-dən 1863-ə qədər olan dövr də tezliklə gələcək bazar qanununa qədər 11 sentyabr 2001-ci ili təmsil edərsə, eləcə də 11 sentyabr 2001-ci ildən tezliklə gələcək bazar qanununa qədər olan dövrü təmsil edir. Bacı Uayt 1844-cü ilin tarixini çarmıxın tarixi ilə uyğunlaşdırır, və çarmıx hər ikisi bir-biri ilə uyğunlaşan üç il yarımliq iki tarixin ayrılığını təmsil edir. Çarmıx göstərir ki, 1840-da başlayıb 1844-də bitən əvvəlki tarix ilə 1863-ə qədər uzanan sonrakı tarix bir-birinə paralel olan iki tarixdir və onların hər ikisi də möhürlənmə dövrünü təmsil edir.

1840-cı ildən 1844-cü ilədək olan birinci xətt Filadelfiyalı Adventistlərin qələbəsini, 1844-cü ildən 1863-cü ilədək olan digər xətt isə Laodikiyalı Adventistlərin uğursuzluğunu təmsil edir. Hər iki sinif Danielin onuncu fəslində təmsil olunmuşdur; çünki yüz qırx dörd minin möhürlənmə vaxtı ərzində qalib gələn müdrik bakirələri təmsil edən Daniel görüntünü gördü, lakin onunla birlikdə olanlar görüntüdən qaçdılar.

Birinci ayın iyirmi dördüncü günündə mən böyük çayın, yəni Hiddekelin sahilində idim; gözlərimi qaldırıb baxdım, və budur, kətan libasa bürünmüş, beli Ufazın saf qızılı ilə qurşaqlanmış bir adam gördüm. Onun bədənini zəbərcəd kimi idi, üzünü şimşək görünüşündə idi, gözləri od məşəlləri kimi, qolları və ayaqları cilalanmış tunc rəngində idi, sözlərinin səsi isə bir izdihamın səsi kimi idi. Və mən, Daniel, bu görüntünü təkbaşına gördüm; çünki mənimlə olan adamlar görüntünü görmədilər, ancaq onların üzərinə böyük bir titrəyiş düşdü və gizlənmək üçün qaçdılar. Daniel 10:4–7.

Daniyel kitabının yeddinci fəslində, Daniyel vəhşi yırtıcı heyvanlar haqqında görüntünü gördükdən sonra, Cəbrayıl həmin görüntünü izah etmək üçün gəldi.

Mən, Daniel, bədənimin içində ruhumda kədərləndim və başımın görüntüləri məni vahiməyə saldı. Orada duranlardan birinə yaxınlaşıb bütün bunların həqiqətini ondan soruşdum. O da mənə söylədi və bu şeylərin yozumunu mənə bildirdi. Daniel 7:15, 16.

Daniel kitabının səkkizinci fəslində, Daniel müqəddəs məkanla bağlı heyvanlar barədə görüntünü gördükdən sonra, Cəbrayıl bu görüntünü izah etmək üçün gəldi.

Və belə oldu ki, mən, yəni mən Daniel, görüntünü gördükdən sonra onun mənasını anlamağa çalışarkən, budur, qarşımda insan bənzər bir surət dayandı. Və Ulayın sahilləri arasından bir insan səsi eşitdim; o səslənib dedi: Cəbrayıl, bu adama görüntünü anladıb başa sal. Daniel 8:15, 16.

Daniel kitabının doqquzuncu fəslində, Daniel Yeremya tərəfindən göstərilən və həm lənət, həm də Allahın andı kimi Musanın yazılarında ifadə olunan illərin sayını dərk etdikdən sonra, Cəbrayıl görüntünü izah etmək üçün gəldi.

Mən danışarkən, dua edərkən, öz günahımı və xalqım İsrailin günahını etiraf edərkən və Allahımın müqəddəs dağı üçün Rəbb Allahımın hüsurunda yalvarışımı təqdim edərkən; bəli, mən duada danışarkən, başlanğıcdakı görüntüdə gördüyüm o adam Cəbrayıl sürətlə uçaraq gəlib axşam qurbanı vaxtında mənə toxundu. O, məni məlumatlandırdı, mənimlə danışdı və dedi: «Ey Daniel, indi mən sənə hikmət və anlayış vermək üçün gəlmişəm». Daniel 9:20–22.

Buna görə də, hamısı Daniel kitabından olan üç şahidin əsasında, Cəbrayıl onuncu fəsildə Daniyalə Allahın xalqının axır günlərdə başına gələcək şeyləri ona anlatmaq üçün gəldiyini deyəndə, Cəbrayıl Danielin gördüyü və o biri sinfin qaçıb uzaqlaşdığı qadın cinsli “marah” — səbəbkar görüntünü təfsir edir.

İndi mən gəlmişəm ki, axır günlərdə sənin xalqının başına nə gələcəyini sənə başa salım; çünki bu görüntü hələ çox günlər üçündür. Daniel 10:14.

Danielin gördüyü və imanlıların ayrılmasına səbəb olan görüntü Məsihin zühurunun görüntüsü, iki min üç yüz ilin görüntüsü idi, lakin bu, həmin görüntünün qadın ifadəsi idi. Danieli (və Danielin təmsil etdiyi kəsləri) Məsihin surətinə dəyişdirən şey, Məsihin Əhdin Elçisi kimi qəfil zühuruna dair görüntünün dərk edilməsi idi. “Axır günlərdə Allahın xalqının başına gələcək olan” hadisə 1840-dan 1844-ə qədərki Millerçilərin tarixi ilə, həmçinin 1844-dən 1863-ə qədərki Millerçilərin tarixi ilə təmsil olunur. Bir sinif üsyan içində həmin görüntüdə qadır, digər sinif isə imanla Məsihin ardınca Ən Müqəddəs Yerə daxil olur ki, səmavi məkanlarda Onunla birlikdə otursun.

Lakin Cəbrayıl, Allahın axırgün xalqının Məsihin surətinə dəyişdirildiyi görüntünü təfsir edərkən, dünyanın zahiri tarixini ortaya qoyur. Danielin Məsihə dair görüntüsü Cəbrayıl tərəfindən yüz qırx dörd minin möhürlənmə vaxtının zahiri tarixi kimi izah edildi. Cəbrayılın təfsirində 11 sentyabr 2001-ci il tarixinə çatıldıqda, on altıncı ayın bazar qanunundan əvvəl gəldiyi vurğulanan tarix, yalnız onuncu ayda “qala” kimi təmsil olunan idrak açarı ilə tanınır. 11 sentyabr 2001-ci ildə hər bir görüntünün təsiri təkərlər içində təkərlər kimi açılmağa başladı.

Rəbbin sözü mənə nazil olub dedi: “Ey bəşər oğlu, İsrail torpağında aranızda dolaşan bu məsəl nədir ki, deyirsiniz: “Günlər uzanır, hər görüntü boşa çıxır?” Buna görə onlara de: Xudavənd Rəbb belə deyir: Mən bu məsəli dayandıracağam, artıq İsraildə onu məsəl kimi işlətməyəcəklər. Lakin onlara de: Günlər yaxındır, hər görüntünün də gerçəkləşməsi. Çünki İsrail evi içində artıq nə boş görüntü, nə də yaltaq falçılıq olacaq. Çünki Mən Rəbbəm: Mən danışacağam, söyləyəcəyim söz də yerinə yetəcək; o artıq gecikdirilməyəcək. Çünki sizin günlərinizdə, ey üsyankar ev, Mən sözü söyləyəcəyəm və onu icra edəcəyəm, Xudavənd Rəbb belə buyurur.” Yenə Rəbbin sözü mənə nazil olub dedi: “Ey bəşər oğlu, bax, İsrail evi deyir:

“Onun gördüyü görüntü çox-çox sonrakı günlər üçündür, o uzaq zamanlar barədə peyğəmbərlik edir.” Buna görə onlara de: Xudavənd Rəbb belə deyir: Mənim sözlərimdən heç biri artıq gecikdirilməyəcək, lakin söylədiyim söz yerinə yetəcək, Xudavənd Rəbb belə buyurur.” Yezekeel 12:21–28.

Həmin tarixdə başqa peyğəmbərlik çarxlarının içində fırlanan bütün peyğəmbərlik çarxları arasında elə bir çarx vardır ki, ilham son günlərin peyğəmbərlik tələbələrinə bildirmişdir ki, onların əbədi taleyi məhz o çarx vasitəsilə müəyyən ediləcəkdir. Sətir üzərinə sətir, həmin çarx həm də Danielin görüb onu Məsihin surətinə dəyişdirən görüntü olmalıdır, çünki son günlərdə Allahın xalqının başına gələnləri müəyyən edən görüntü budur.

“Rəbb mənə aydın şəkildə göstərdi ki, sınaq müddəti bağlanmazdan əvvəl vəhşi heyvanın surəti yaradılacaq; çünki bu, Allah xalqı üçün böyük sınaq olacaq və onların əbədi taleyi bununla həll ediləcək. Sənin mövqeyin elə bir ziddiyyətlər qarışığıdır ki, onunla yalnız çox az adam aldadıla bilər.

“Vəhy 13-də bu mövzu açıq şəkildə təqdim olunur; [Vəhy 13:11–17-dən sitat].”

“Allahın xalqının möhürlənməzdən əvvəl keçməli olduğu sınaq budur. Onun qanununa riayət etməklə və saxta bir şənbəni qəbul etməkdən imtina etməklə Allaha sədaqətlərini sübut edənlərin hamısı Rəbb Allah Yehovanın bayrağı altında yer alacaq və diri Allahın möhürünü alacaqlar. Səməvi mənşəli həqiqətdən dönmən və bazar günü şənbəsinə qəbul edənlər isə vəhşinin nişanını alacaqlar.” Manuscript Releases, cild 15, 15.

Vəhşi heyvanın surəti sınağı kimi müəyyən edilən sınaq ikiqatdır. Bu, peyğəmbərlik tələbəsinin bazar günü qanunundan əvvəl Amerika Birləşmiş Ştatlarında kilsə ilə dövlətin birləşməsi olan vəhşi heyvanın surətinin inkişafını dərk etməsini tələb edən sınaqdır. Bu, həm də Daniel ilə təmsil olunanlarda və ya qaçanlarda ya vəhşi heyvanın surətini, ya da Məsihin surətini hasilə gətirən sınaqdır. Ayrılıq, həmin bakirələrin Daniel kimi “bu böyük görüntünü” görüb-görməməsinə, yaxud görüntüdən qaçıb-qaçmamasına əsaslanır. Böyük görüntünü görməyin açarı “qala” sözü ilə təmsil olunur.

Bu araşdırmanı növbəti məqalədə davam etdirəcəyik.

Yəhyaya təlim verən qüdrətli mələk İsa Məsihdən başqa bir şəxs deyildi. Onun sağ ayağını dənizin, sol ayağını isə quru torpağın üzərinə qoyması, Şeytanla böyük mübarizənin son səhnələrində Onun oynadığı rolu göstərir. Bu mövqə Onun bütün yer üzəri üzərində ali qüdrətini və hakimiyyətini ifadə edir. Mübahisə əsrdən-əsrə daha da güclənmiş və daha qətiyyətli olmuşdur və qaranlıq qüvvələrinin ustalıqla fəaliyyəti öz zirvəsinə çatacağı yekun səhnələrə qədər belə də davam edəcəkdir. Şeytan, şəxslərlə birləşərək, həqiqətə məhəbbəti qəbul etməyən bütün dünyanı və kilsələri aldadacaqdır. Lakin qüdrətli mələk diqqət tələb edir. O, uca səslə nida edir. Həqiqətə qarşı çıxmaq üçün Şeytanla birləşmiş olanlara Öz səsinin qüdrətini və hakimiyyətini göstərməlidir.

“Bu yeddi ildırım öz səslərini çıxardıqdan sonra, kiçik kitab barəsində Danielə verildiyi kimi, Yəhyaya da belə bir əmr verilir: ‘Yeddi ildırımın söylədiyi şeyləri möhürlə.’ Bunlar öz sırası ilə açıqlanacaq gələcək hadisələrə aiddir. Daniel günlərin sonunda öz qismətində dayanacaq.

Yəhya kiçik kitabı açılmış görür. O zaman Danielin peyğəmbərlikləri dünyaya veriləcək birinci, ikinci və üçüncü mələklərin xəbərlərində öz münasib yerini tutur. Kiçik kitabın açılması zamanla bağlı xəbər idi.”

“Daniel və Vəhy kitabları birdir. Biri peyğəmbərlikdir, digəri isə vəhydir; biri möhürlənmiş kitabdır, digəri isə açılmış kitabdır. Yəhya göy gurultularının söylədiyi sirləri eşitdi, lakin onları yazmamaq ona əmr olundu.

“Yeddi gurultuda ifadə olunan və Yəhyaya verilən xüsusi işıq birinci və ikinci mələklərin xəbərləri altında baş verəcək hadisələrin təsviri idi.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, cild 7, 971.